

АКРЕДИТАЦИОНО ТЕЛО СРБИЈЕ

Број: 1-01/2024-12/1

Датум: 21.2.2024. године

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ АКРЕДИТАЦИОНОГ ТЕЛА СРБИЈЕ ЗА 2023. ГОДИНУ

Београд, фебруар 2024. године

Скраћенице:

АТС - Акредитационо тело Србије

АТ - Акредитационо тело

ТОУ - Тело за оцењивање усаглашености

IAF - Међународни форум за акредитацију

ILAC – Међународна организација за акредитацију лабораторија

IAF MLA/ILAC MRA - Споразум о међусобном признавању еквивалентности система акредитације у оквиру IAF-а/ILAC-а

ЕА - Европска организација за акредитацију

ЕА MAC - Савет за мултилатералне споразуме ЕА

ЕА BLA/MLA - Билатерални/мултилатерални споразум о међусобном признавању еквивалентности система акредитације у оквиру ЕА

ЕА GA - Генерална скупштина ЕА

ЕК - Европска комисија

ISO - Међународна организација за стандардизацију

IEC - Међународна електротехничка комисија

ИК - Инфраструктура квалитета

GIZ – Немачка владина организација за међународну сарадњу

PT - Proficiency Testing – Испитивање оспособљености (ПТ)

ПТП – Провајдер за испитивање оспособљености (ПТ провајдер - ПТП)

УО - Управни одбор АТС-а

СА - Савет за акредитацију АТС-а

НО - Надзорни одбор АТС-а

ЛИ - Лабораторија за испитивање

ЛЕ - Лабораторија за еталонирање

МЛ - Медицинска лабораторија

КТ - Контролно тело

СТСМ - Сертификационо тело за сертификацију система менаџмента

СТСП - Сертификационо тело за сертификацију производа

СТСО - Сертификационо тело за сертификацију особа

ИСС - Институт за стандардизацију Србије

ДМДМ – Дирекција за мере и драгоцене метале

КИО - Комисија за избор и праћење перформанси оцењивача и техничких експерата

РТВ - Немачки национални метролошки институт (Physikalisch Technische Bundesanstalt)

ESYD-Акредитационо тело Грчке (The Hellenic Accreditation System)

CROLAB - Хрватски лабораторији

Садржај

<u>РАД ОРГАНА И ТЕЛА АТС-а</u>	4
<u>РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОЦЕСА АКРЕДИТАЦИЈЕ</u>	7
<u>ИЗМЕНЕ ДОКУМЕНАТА СИСТЕМА МЕНАџМЕНТА И ПРОЦЕСИ УНАПРЕЂЕЊА</u>	8
<u>МЕЂУНАРОДНЕ АКТИВНОСТИ</u>	12
<u>ПРОМОЦИЈА АКРЕДИТАЦИЈЕ</u>	16
<u>ЗАПОСЛЕНИ И ОЦЕЊИВАЧИ АТС-а</u>	18
<u>ОБУКЕ</u>	20
<u>РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА</u>	22
<u>ЦИЉЕВИ АТС-а СТРАТЕШКЕ АКТИВНОСТИ</u>	23

1. РАД ОРГАНА И ТЕЛА АТС-а

1.1 Директор

Решењем Владе Републике Србије 24 број 119-5808/2023 од 06.07.2023. године, објављеним у „Службеном гласнику РС“ број 55/2023 од 07.07.2023. године, разрешен је Драган Пушара дужности вршиоца дужности директора АТС.

Решењем Владе Републике Србије 24 број 119-5809/2023 од 06.07.2023. године, објављеним у „Службеном гласнику РС“ број 55/2023 од 07.07.2023. године, именован је Драган Пушара за директора АТС.

1.2 Управни одбор

Решењем Владе Републике Србије 24 број 119-6492/2021 од 09.07.2021. године, објављеним у „Службеном гласнику РС“ број 69/2021 од 09.07.2021. године, у Управни одбор Акредитационог тела Србије именовани су: Милан Љушић, за председника, Славиша Лакићевић, Радован Ђаловић, Владан Лапчевић и Иван Дуганчић, за чланове.

Решењем Владе Републике Србије 24 број 119-4151/2023 од 18.05.2023. године објављеним у „Службеном гласнику РС“ број 42/2023 од 20.05.2023. године разрешени су Милан Љушић, дужности председника, и Иван Дуганчић, дужности члана управног одбора Акредитационог тела Србије из реда запослених.

Решењем Владе Републике Србије 24 број 119-4152/2023 од 18.05.2023. године објављеним у „Службеном гласнику РС“ број 42/2023 од 20.05.2023. године именовани су Дарко Митровић, представник министарства надлежног за послове акредитације, за председника, и Радомир Лекић, за члана управног одбора Акредитационог тела Србије из реда запослених.

Током 2023. године УО је одржао 9 седница и то 7 са заседањем и 2 електронским путем због хитности доношења одлуке. Такође, сходно Пословнику о раду УО је одржао и једну заједничку седницу са Саветом за акредитацију.

На 8. седници од 27.01.2023. године УО је донео одлуку о проширењу области деловања на нову шему акредитације према стандарду SRPS EN ISO 20387:2021 Биотехнологија-Биобанкарств-Општи захтеви за биобанкарство; одлуку о ажурирању одлуке о проширењу области деловања према стандарду SRPS EN ISO/IEC 17029:2020 Оцењивање усаглашености-Општи принципи и захтеви тела за валидацију и тела за верификацију (трансфер са стандарда SRPS ISO 14065:2016 на стандард SRPS ISO/IEC 17029.2020); одлуку о висини накнада за рад спољних чланова комисија, оцењивача и техничких експерата.

На 9. седници од 01.02.2023. године, одржаној електронским путем, УО је донео одлуку о давању сагласности на Правилник о организацији и систематизацији радних места у АТС и одлуку о критеријумима за утврђивање висине зарада, накнада и других примања запослених у АТС.

На 10. седници од 28.02.2023. године УО је донео одлуку о усвајању Извештаја о попису имовине и обавеза са стањем на 31.12.2022. године, одлуку о усвајању финансијског извештаја за 2022. годину и одлуку о усвајању извештаја о раду за 2022. годину.

На 11. седници од 15.03.2022. године УО је донео одлуку о расписивању конкурса за избор директора АТС.

На 12. седници од 07.04.2023. године УО је извршио отварање пријава по конкурс за избор директора АТС, утврдио листу кандидата који испуњавају услове за именовање директора АТС и донео одлуку о давању предлога Влади РС за именовање директора АТС.

На 13. седници од 11.05.2023. године одржаној електронским путем УО је донео одлуку о измени одлуке о критеријумима за утврђивање зарада, накнада и других примања запослених у АТС.

На 14. седници од 01.09.2023. године УО је донео одлуку о проширењу области деловања АТС на нову шему акредитације према стандарду SRPS EN ISO 17034:2017 Општи захтеви за компетентност произвођача референтних материјала, дао је сагласност на Правилник о измени и допуни Правилника о организацији и систематизацији радних места у АТС и сагласност на Споразум о сарадњи са акредитационим телом Азербејџана.

На 15. седници од 27.09.2023. године УО је донео одлуку о висини трошкова акредитације и иста је достављена Влади РС на сагласност.

На 16. седници од 13.12.2023. године УО је донео одлуку о изменама и допунама Правилника о раду АТС, о усвајању измена и допуна финансијског плана за 2023. годину, одлуку о финансијском плану за 2024. годину, одлуку о Програму рада за 2024. годину, и одлуку о давању сагласности на Споразум о сарадњи са акредитационим телом Молдавије.

Управни одбор одржао је 20.12.2023. године заједничку седницу са Саветом за акредитацију АТС на којој је донет Правилник о управљању сукобом интереса у АТС.

1.3 Надзорни одбор

Решењем Владе Републике Србије 24 број 119-6280/2021 од 01.07.2021. године, објављеним у „Службеном гласнику РС“ број 67/2021 од 02.07.2021. године, у Надзорни одбор Акредитационог тела Србије именовани су: Тања Петровић, за председника, Бранислав Ракетић, Јован Симић, Светомир Петровић и Бошко Гавовић, за чланове.

Током 2023. године НО је одржао 4 седнице, све са заседањем.

На 7. седници НО од 30.03.2023. године усвојен је извештај о извршеном надзору над законитошћу рада органа, финансијском пословању и другим питањима од значаја за рад АТС за 2022. годину, који је достављен оснивачу ради упознавања.

На 8. седници од 28.06.2022. године НО је упознат о сагласности Владе РС на Извештај о раду АТС за 2022. годину и на Финансијски извештај АТС за 2022. годину; о поступку пред Прекршајним судом по захтеву Државне ревизорске институције против АТС; о именовању/разређењу председника и члана управног одбора АТС; о закључењу уговора о поравнању са Управом за заједничке послове републичких органа; разматрао је финансијско стање АТС; упознат је са информацијом о спроведеном јавном конкурс за избор и именовање директора и са информацијом о решавању приговора кандидата проф. др Аце Јанићијевића и у вези с тим извршио надзор над законитошћу рада органа АТС.

На 9. седници од 28.09.2023. године НО је упознат о информацији о именовању директора АТС; разматрао је финансијско стање АТС за прво полугодиште.

На 10. седници од 20.12.2023. године НО је разматрао финансијско стање АТС у 2023. години (као и о усвојеном ребалансу буџета АТС за 2023.г.) а упознат је и са Финансијским планом АТС за 2024. годину.

1.4 Савет за акредитацију

Савет за акредитацију (СА) одржао је 2 седнице и то једна седница одржана је са заседањем а једна електронским путем, а учествовао је и у раду једне Заједничке седнице са управним одбором.

На седници одржаној са заседањем 14.07.2023. године СА је покренуо иницијативу за проширење области деловања АТС на нову шему/врсту акредитације тела за оцењивање усаглашености према стандарду SRPS EN ISO 17034:2017 Општи захтеви за компетентност произвођача референтних материјала; размотрио је ажурирање плана преласка на IAF MD 26; размотрио је план преласка на ново издање Уредбе ЕУ 2018/848 о органској производњи и означавању органских производа; размотрио је план преласка на ново издање стандарда SRPS EN ISO 15189:2023 Медицинске лабораторије-Захтеви за квалитет и компетентност; упознат је са информацијом о заинтересованости тела за оцењивање усаглашености за акредитацију нових шема оцењивања усаглашености (ниво 5) у оквиру постојећих шема акредитације (ниво 2/3) а сходно достављеним пријавама за акредитацију; примио је информацију о проширењу области рада на акредитацију шеме оцењивања усаглашености за обављање послова сертификације система менаџмента енергијом према стандарду SRPS EN ISO 50001:2018 у оквиру акредитације према стандарду SRPS EN ISO/IEC-1:2015.

На седници одржаној електронским путем 19.12.2023. године СА је дао сагласност на План преласка на стандард SRPS ISO 22003-1 Безбедност хране –Део 1: Захтеви тела која обављају проверу и сертификацију система безбедносћу хране.

Савет за акредитацију учествовао је 20.12.2023. године у раду Заједничке седнице са управним одбором на којој је разматран Правилник о управљању сукобом интереса у АТС, који је потом донет од стране управног одбора.

1.5 Комисија за жалбе

Комисија за жалбе одржала је 2 седнице на којим је разматрала 2 жалбе поднете током 2023. године. Једна жалба одбијена је као неоснована а друга жалба је делом усвојена и у том делу предмет је враћен на поновно одлучивање а делом одбијена.

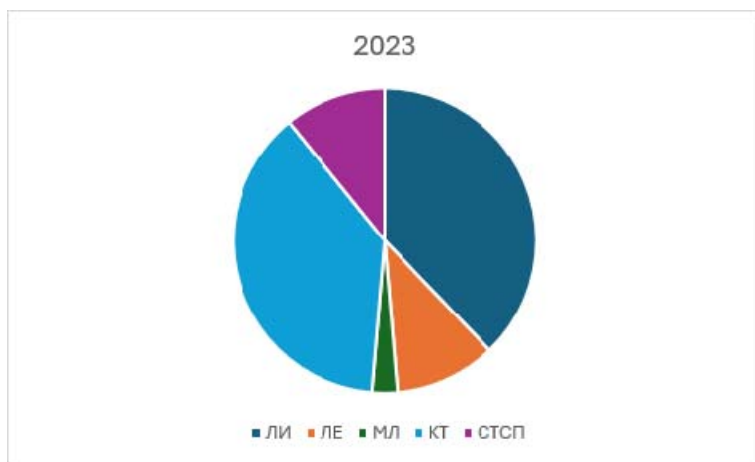
Дана 13.04.2023. године Комисија за жалбе је размотрила жалбу Full Protect doo Beograd од 05.04.2023. године на одлуку АТС број 180/2023 од 10.03.2023. године о принудној суспензији акредитације. Комисија за жалбе је одбила поднету жалбу као неосновану.

Дана 19.05.2023. године Комисија за жалбе је размотрила жалбу ChromEvo d.o.o. Beograd од 05.05.2023. године на одлуку АТС број 227/2023 од 05.04.2023. године којом се том телу за оцењивање усаглашености не додељује акредитација. Комисија за жалбе је усвојила поднету жалбу у делу који се односи на прекорачење рока трајања поступка, и у том делу предмет вратила на поновно одлучивање, а одбила жалбу у делу који се односи на утврђене неусаглашености.

2. РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОЦЕСА АКРЕДИТАЦИЈЕ

Током 2023. године, АТС је донео укупно 1014 одлука о акредитацији (додела акредитације, одржавање акредитације, обнављање акредитације, проширење обима акредитације, преласцима на нова издања стандарда, смањење обима акредитације, суспензији акредитације, повлачењу акредитације, итд.) и закључака.

Током 2023. године, након реализованих почетних оцењивања, додељено је укупно 38 нових акредитација. Укупан број додељених акредитација према врсти акредитације је следећи: ЛИ - 15, ЛЕ – 4, МЛ-1 КТ – 14, СТСМ-0, СТСО – 0, СТСП-4, ПТ-0 (Слика 1).

Слика 1: Укупан број додељених акредитација према врсти акредитације у току 2023. године

Током 2023. године формирано је укупно 134 Комисија за акредитацију.

У 2023. години било је укупно 729 оцењивања. Према врсти акредитације, оцењивања су била за ЛИ - 330, ЛЕ - 69, МЛ - 15, КТ - 269, СТСП - 21, СТСО - 3, СТСМ -19, ПТП-3

Укупан број акредитованих ТОУ закључно са 31. децембром 2023. године је 787. У табели 1 приказан је укупан број акредитованих ТОУ према врсти акредитације.

Врста акредитованог ТОУ	Број
Лабораторије за испитивање SRPS ISO/IEC 17025:2017	354
Лабораторије за еталонирање SRPS ISO/IEC 17025:2017	70
Медицинске лабораторије SRPS EN ISO 15189:2014	16
Сертификациона тела за сертификацију производа SRPS EN ISO/IEC 17065:2016	24
Контролна тела SRPS ISO/IEC 17020:2012	294
Сертификациона тела за сертификацију система менаџмента SRPS ISO/IEC 17021-1:2015	17
Сертификациона тела за сертификацију особа SRPS ISO/IEC 17024:2012	10
Провајдери за испитивање оспособљености SRPS ISO/IEC 17043:2011	2
Укупно:	787

Табела 1: број акредитованих ТОУ на дан 31. децембар 2023. године

3. ИЗМЕНЕ ДОКУМЕНАТА СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА И ПРОЦЕСИ УНАПРЕЂЕЊА

3.1 Измене докумената система менаџмента

Током 2023. године извршена је измена и допуна докумената система менаџмента АТС-а и то као последица усаглашавања са измена у обавезујућим ЕА/IAF/ILAC документима, као и на основу уочених места за побољшање докумената. Такође, развој нових и проширење постојећих шема акредитације условио је и рад на документацији система менаџмента АТС-а. Радне групе за израду/измену докумената за потребе проширења рада АТС-а на нове врсте акредитације и то на акредитацију ГХГ верификатора према SRPS EN ISO/IEC 17029; акредитацију биобанака према SRPS EN ISO 20387 и акредитацију произвођача референтних материјала према SRPS EN ISO 17034 су активно радиле на финализацији нових и прилагођавању постојећих докумената како би се АТС припремио за пријем нових пријава за акредитацију у овим новим областима почетком 2024. године.

Такође, крајем 2023. године отпочете су активности на прилагођавању документације за потребе усаглашавања са новим издањем стандарда SRPS EN ISO 15189:2023 у области акредитације медицинских лабораторија.

У наставку је списак измењених, допуњених и ажурираних докумената система менаџмента која су издата у 2023. години:

ПРОЦЕДУРЕ / УПУТСТВА			
Ознака	Назив документа	Издање/ измена	Датум издања / измене
АТС-ПР02	Избор и праћење перформанси лица која учествују у процесу акредитације	6/0	05.12.2023.
АТС-УП01	Листа докумената који садрже захтеве које треба да испуни подносилац пријаве за акредитацију и акредитовано ТОУ	10/0	15.03.2023.
АТС-УП26	Упутство за акредитацију сертификационих тела за сертификацију производа у области органске производње	4/0	07.07.2023.
АТС-УП33	Политика промоције мултилатералних споразума	3/0	24.07.2023
АТС-УП35	Изглед и садржај сертификата о акредитацији	3/0	05.04.2023.

Такође, током 2023. године ревидиран је већи број образаца који се користе у процесу акредитације.

За потребе усклађивања докумената са захтевима у области органске производње, сачињени су обрасци за оцењивање сертификационих тела за сертификацију производа у области органске производње (контролне организације које обављају послове контроле и сертификације у органској производњи) према SRPS EN ISO/IEC 17065:2016, а као последица усаглашавања са регулативом ЕУ-Уредба ЕУ 2018/848 о органској производњи и обележавању органских производа.

3.2 Процеси унапређења

АТС је током 2023. године, пратећи савремене трендове пословања, интензивно радио на увођењу и примени нових модела за унапређење својих пословних и радних процеса.

АТС је, током 2023. године, у сарадњи са Министарством државне управе и локалне самоуправе, у оквиру пројекта Европске уније (ЕУ) за реформу јавне управе – EU4PAR, спровео све планиране активности на увођењу управљања квалитетом путем модела заједничке процене (CAF-Common Assessment Framework). CAF је алат за управљање квалитетом, основан од стране земаља чланица ЕУ, који заједнички користе менаџери и запослени у виду самооцењивања и на тај начин анализирају и препознају своје снаге и потенцијал за побољшање. Стицање CAF ознаке подразумева не само постављање стандарда који су референтни за организацију већ и сагледавање ширих захтева са људима, партнерима, друштвене одговорности као и резултатима у овим областима. АТС је препознао CAF као делотворан инструмент који служи континуираном унапређењу рада, повећању ефикасности и

ефективности радних процеса, сталног праћења, оцењивања и унапређења квалитета услуга користећи предности стратешког управљања, а на задовољство својих корисника и свих заинтересованих страна.

АТС се крајем 2023. године, успешно регистровао у САФ ресурсни центар Европског института за јавну управу – ЕИРА https://www.eipa.eu/caf-resource-centre/caf-users/?sfm_caf_user_country=Serbia као једна од шест установа из Републике Србије који су САФ корисници, а од укупно 1931 регистрованих САФ корисника из целог света.

Такође, крајем 2023. године, АТС се пријавио за РЕФ евалуацију ради процене и добијања налепнице квалитета. Очекује се да ће се оцењивање од стране ReSPA обавити у првој половини 2024. године, а након успешно спроведене евалуације, може се очекивати добијање САФ налепнице, која је препознатљива у институцијама јавне управе и њеним корисницима као напредни модел за унапређење пословних процеса.

Такође, АТС се током 2023. године определио и за увођење и израду стратешког плана са акционим планом АТС који би обухватио период до 2025.године, са циљем да се на професионалан и независан начин сагледају предности и слабости рада АТС-а и да на основу тога произађу најоптималнији дугорочни планови и програми рада са циљем унапређења али и праћења реализације планираних активности.

АТС се, као своју кључну и најзначајнију активност током 2023. године, посветио отпочињању увођења **дигитализације** у своје пословање. Анализиране су предности **увођења софтвера** кроз следеће аспекте:

- ***Ефикасност***

АТС као национално акредитационо тело коме су поверени послови акредитације тела за оцењивање усаглашености, тренутно има скоро 800 акредитованих тела за оцењивање усаглашености (лабораторија за испитивање, лабораторија за еталонирање, медицинских лабораторија, контролних и сертификационих тела, провајдера за испитивање оспособљености) који пружају услуге оцењивања усаглашености значајне за најразличитије сфере живота и привреде (храна, вода, ваздух, отпад, земљиште, радиоактивност, опрема под притиском, лифтови, ППЗ, нејонизујуће зрачење, бука, медицинска средства...). Осим потврде компетентности и поверења које постоји у резултате акредитованих лабораторија, провајдера за испитивање оспособљености, контролних и сертификационих тела, за акредитована тела за оцењивања усаглашености, а и све оне који користе услуге акредитованих тела за оцењивање усаглашености, као и за националне регулаторе је веома важно да АТС буде ефикасан у спровођењу поступака који спроводи.

Аутоматизација рутинских задатака и финално дигитализација процеса омогућиће запосленима да се фокусирају на анализу информација, уместо на њихово прикупљање и ручну обраду, што је у овако великим системима изузетно захтеван процес који значајно умањује време које се може квалитетно искористити за комплексне задатке.

На тај начин запослени могу брже и ефикасније да доносе одлуке на основу релевантних података, што значи да ће се значајно смањити и време за доставу повратних информацијама ка свим заинтересованим странама.

Софтверски алати које уводи АТС ће значајно побољшати ефикасност рада самог акредитационог тела, што је од директног утицаја и на ефикасност тела за оцењивање усаглашености, а затим и ефикасност осталих заинтересованих страна.

- **Побољшање рада**

Додатна предност је унапређење постојећих евиденција, регистара и слично које је АТС у складу са Законом о акредитацији, у обавези да води.

Праћењем информатичких трендова би се омогућила боља контрола над приступом подацима, што помаже у заштити осетљивих података и смањењу ризика од сајбер напада и угрожавања поверљивости података што је још једна од обавеза АТС-а у складу са Законом о акредитацији.

- **Статус АТС-а као потписника ЕА МЛА**

У складу са стратегијом Европске организације за акредитацију (ЕА STRATEGY 2025) акредитациона тела треба да користе дигитализацију у што ширем обиму.

Велики број акредитационих тела потписника ЕА МЛА споразума, од којих су и тела из региона, имају савремене софтверске програме који омогућавају већу ефикасност у раду.

Као тело препознато као лидер у региону по броју акредитованих тела за оцењивање усаглашености, њиховој разноврсности и по броју оцењивача и техничких експерата на која се ослањају и тела из окружења, АТС стреми што стручнијем и квалитетнијем раду, тако да би имплементација новог софтвера осигурала статус регионалног лидера на пољу акредитације.

- **Заштита животне средине**

Као тело које подржава вредности које се односе на одрживост, имплементацијом софтвера би такође у великој мери смањили негативне утицаје на околину. Софтверски алати би између осталог значајно умањили потрошњу папира, тонера и коришћења хардверске опреме (штампача, скенера итд.). Самим тим би значајно умањили количину отпада и утрошене енергије.

Током 2023. године АТС је, преко GIZ пројекта, започео и активности на изradi **стандардизоване номенклатуре обима акредитације**. Израда стандардизоване номенклатуре исказивања укупног обима акредитације подразумева преиспитивање досадашњег начина исказивања области оцењивања усаглашености које АТС акредитује и њихово прецизније дефинисање.

Опис ситуације: АТС као национално акредитационо тело коме су поверени послови акредитације тела за оцењивање усаглашености, тренутно има скоро 800 акредитованих тела за оцењивање усаглашености (лабораторија за испитивање, лабораторија за еталонирање, медицинских лабораторија, контролних и сертификационих тела, провајдера за испитивање оспособљености) који пружају услуге оцењивања усаглашености значајне за најразличитије сфере живота и привреде (храна, вода, ваздух, отпад, земљиште, радиоактивност, опрема под притиском, лифтови, ППЗ, нејонизујуће зрачење, бука, медицински уређаји и средства...). Осим потврде компетентности и поверења које постоји у резултате акредитованих лабораторија, провајдера за испитивање оспособљености, контролних и сертификационих тела, за заинтересоване стране као што су министарства, директни и индиректни корисници услуга тела за оцењивање усаглашености, привреду и становништво је веома важно да у сваком тренутку могу да дођу до информације о могућностима сваког од акредитованих тела за оцењивање усаглашености, као и да претраге које се раде у циљу идентификације истих буду једноставне и да дају поуздане резултате.

Очекивани резултати и циљеви:

Издрада стандардизоване номенклатуре обима акредитације омогућила би:

- једноставну и поуздану претрагу Регистра акредитованих тела за оцењивање усаглашености;
- једнозначно успостављање везе кодова из обима акредитације са кодовима компетентности оцењивача и експерата из Регистра оцењивача и техничких експерата;
- базу за дигитализацију пријаве за акредитацију и целокупног поступка акредитације;
- побољшање укупних перформанси АТС-а као организације

Циљеви који се желе постићи су применљиви за свако акредитационо тело, а успостављањем и прихватањем јединствене номенклатуре на регионалном нивоу, исти би постали применљиви на цео регион. За акредитациона тела, то би значило још бољу међусобну сарадњу (нпр. лакша размена оцењивача). Акредитована тела за оцењивање усаглашености би осетили бенефит боље препознатљивости на регионалном нивоу. Привреда и заинтересоване стране би имали бољи увид у могућности тела за оцењивање усаглашености на регионалном нивоу.

С обзиром на значај и обиманост активности у вези дигитализације, АТС ће на овим пословима интензивно радити и током 2024. године, када се очекују и први видљиви резултати који ће допринети значајном унапређењу рада АТС-а.

4. МЕЂУНАРОДНЕ АКТИВНОСТИ

4.1 Учествовање у раду међународних организација

Активно учешће представника АТС-а у раду радних тела ЕА, ИЛАС-а и IAF-а (Генералне скупштине, техничких комитета и одговарајућих радних група) доприноси унапређењу система менаџмента и јачању улоге АТС-а у европској и међународним организацијама за акредитацију. Представници АТС су и током 2023. године учествовали на састанцима радних тела који се по правилу реализују два пута годишње.

Представници АТС су учествовали на Хоризонталном комитету за хармонизацију (ННС) и то: на 29. седници која је одржана у Бриселу, Краљевина Белгија 8. и 9. марта 2023. године као и на 30. седници која је одржана 13. и 14. септембра у Паризу где се највише дискутовало о ревизији документа: EA-2/15 (EA requirements for the accreditation of flexible and EA Procedure and Criteria for the Evaluation of CA Schemes by EA NABs).

Састанак Лабораторијског комитета, (EA LC), 45. по реду, одржан је 29. и 30. марта 2023. године и Анкари, Турска, док је наредни, 46. састанак, одржан је 6. и 7. септембра 2023. године у Бриселу када је изабран нови потпредседник Belén Villamiel Valdío из акредитационог тела Шпаније (ENAC). Око 70 чланова овог комитета учествовало је у радионици “Флексибилни обими за ПТ провајдере” на којој се говорило о тешкоћама са којима се сусрећу акредитациона тела у свом приступу флексибилном обиму.

ЕА Комитет за контролна тела (ЕА IC) и ЕА Комитет за сертификациона тела (ЕА CC) одржани су у периоду од 21. до 23. марта 2023. године у Утрехту, Холандија, као и у периоду од 19. до 22. септембра 2023. године у Бриселу, Краљевина Белгија.

Акредитационо тело Србије (АТС) имало је част да буде домаћин 48. Комитета за мултилатералне споразуме Европске организације за акредитацију - ЕА MULTILATERAL AGREEMENT COUNCIL (MAC) MEETING. Седнице Комитета одржане су 26. и 27. априла 2023. године у пријатној и радној атмосфери сале Никола Тесла у хотелу METROPOL PALACE у Београду. Заседање Комитета окупило је 60 представника, чланова ЕА, из преко 40 држава, као и представнике MAC Management Group.

Представници АТС-а су у периоду од 04. до 05. октобра учествовали на састанцима Комитета за мултилатералне споразуме Европске организације за акредитацију (ЕА MAC) који су одржани у Бриселу, Белгија.

Састанцима је присуствовало 60 учесника из 41 националног акредитационог тела и представници ЕА Саветодавног одбора.

Ова сарадња са ЕА доприноси поверењу и признавању акредитације како на домаћем тако и на међународном нивоу.

Током новембра 2023. године одржана је Генерална скупштина ILAC-а и IAF-а у Монтреалу, Канада. Генерална скупштина протекла је у обележавању 30 година од оснивања IAF-а и расправи о фузији ове две организације у једну јединствену међународну организацију која ће покривати сва поља акредитације. Поред усвајања бројних резолуција, представници ЕА, међу којима и АТС, дискутовали су на тему структуре саме организације, улоге и позиције заинтересованих страна, предности и потенцијалних мана које доноси једна организација.

Преостала су још фина подешавања и током 2024. године, свет добија нову организацију за акредитацију под именом GLOBAC.

У периоду од 22. до 23. новембра 2023. године у Даблину, Ирска, одржана је 54. Генерална скупштина Европске организације за акредитацију (ЕА), 54. по реду, док је она у првом делу године одржана 24. и 25. маја 2023. године у Дубровнику, Хрватска.

ЕА је спровео обуку у децембру 2023. године за потенцијалне оцењиваче ЕА међу којима је био и представник АТС-а.

Обука је одржана у Паризу, у периоду од 12. до 14. децембра а домаћин је био ЕА Секретаријат. Обуке нових чланова представљају кључну иницијативу за развијање неопходних вештина међу потенцијалним оцењивачима.

Европска организација за акредитацију (ЕА) организовала је обуку у вези са новим издањем стандарда ISO 15189:2022 Медицинске лабораторије — Захтеви за квалитет и

компетентност, у периоду од 6. до 7. јуна (прва група) и од 8. до 9. јуна (друга група) у Паризу, Француска.

На овој обуци било је укупно 54 учесника из 23 национална акредитациона (НАТ) међу којима су били и представници АТС-а. Предавања су била фокусирана на измене које је донело ново издање стандарда ISO 15189:2022 у односу на претходну верзију стандарда ISO 15189:2012.

4.2 Активности у оквиру међународних пројеката

Семинар "TAIEX Expert Mission on ISO/IEC 17029 and ISO/IEC 14065" је одржан од 4. до 8. септембра 2023. године у просторијама Министарства привреде, у Ресавској 24 у Београду.

На семинару су учествовали представници АТС-а, као и технички експерти из области гасова стаклене баште (GHG). Обуку су држали стручњаци испред TAIEX-а: Casper van Egr и Harmke Immink, који су широко признати стручњаци из области акредитације у контексту ISO/IEC 17029 и ISO/IEC 14065 стандарда.

Циљ семинара је био унапређење техничких вештина и компетенција као и размена најбољих пракси у сфери акредитације организација које се баве мерењем и извештавањем о емисији гасова стаклене баште. Акредитација тела за валидацију и верификацију игра кључну улогу у обезбеђивању интегритета и тачности података о емисијама GHG-а, што је кључно за одрживо управљање и спровођење ефикасних политика у области заштите животне средине.

Акредитација тела за валидацију и верификацију према ISO/IEC 17029 и ISO/IEC 14065 осигурава да су поступци и техничке способности тих тела у складу са међународно признатим стандардима. За земљу у процесу придруживања ЕУ, ово може допринети усклађивању са ЕУ регулативама и стандардима, посебно у областима као што су заштита животне средине и енергетска ефикасност.

Крајем септембра 2023. године уз помоћ TAIEX-а, одржана је обука за акредитацију референтних материјала према стандарду ISO 17034:2016.

Обуку су држале колеге из Грчке: Dr. Ioannis Sitaras, директор одељења за акредитацију лабораторија у грчком акредитационом телу (ESYD) и Dr. Harris Alexopoulos, менаџер Националне лабораторије за испитивање хране.

Главни циљ ове експертске мисије за АТС, био је пружање обуке техничким експертима, оцењивачима и запосленима АТС-а у вези са захтевима стандарда ISO 17034:2016 - Општи захтеви за компетентност произвођача референтних материјала и пружање савета у вези са применом законодавства ЕУ у области произвођача референтних материјала и других релевантних докумената.

На овај начин АТС започиње своје прве кораке ка проширењу своје области рада на нову шему акредитације за произвођаче референтних материјала. На том путу развоја од изузетног значаја је помоћ ТАИЕХ експерата. Наредни корак водиће ка реализацији првог оцењивања у овој области које ће оцењивачи АТС-а посматрати у сврху своје обуке.

У интересу Републике Србије је да добије акредитоване произвођаче референтних материјала чија ће се компетентност потврдити у поступку акредитације.

Почетком октобра 2023. године у Палати Србија уз подршку ТАИЕХ-а, одржана је обука за акредитацију према стандарду ISO 20387:2018, Биотехнологија – Биобанкарство – Општи захтеви за биобанкарство.

Обуку су спровели извршни експерти из Италије, Ms. Elena Bravo (UNI) и Laura Lo Guzzo (ACCREDIA).

Пратећи светске трендове у области акредитације, АТС је препознао значај увођења ове шеме у свом систему рада и омогућио експертима, оцењивачима и запосленима у АТС-у да стекну потребно знање у овој иновативној области.

Биобанкарство има кључну улогу у унапређењу медицине и истраживању болести као и у очувању драгоценог биолошког материјала из читавог спектра живог света, екосистема и биоценозе. Све већа потреба за поузданим узорцима и поштовање строгих етичких и правних норми, изискује правовремено спровођење активности на развоју ове значајне области.

Дана 6.11.2023. године у просторијама АТС-а потписан уговор са доменским и ИТ експертима чиме се завршавају све припремне активности у циљу отпочињања пилот пројекта Стандардизација и хармонизација обима акредитације АТС-а уз подршку GIZ-а у оквиру пројекта "Подршка регионалној економској интеграцији" а уз помоћ ЕУ и Владе Немачке.

Рад на стандардизованој номенклатури обима акредитације треба да омогући базу за дигитализацију пријаве за акредитацију и целокупног поступка акредитације која представља један од примарних циљева АТС-а у наредном периоду.

Имајући у виду и регионални карактер пројекта, прихватање јединствене номенклатуре на овом ширем нивоу, допринеће још бољој међусобној сарадњи акредитационих тела док ће акредитована ТОО имати бољу препознатљивост на регионалном нивоу.

Студијска посета TURKAK-у

Акредитационо тело Србије тело (АТС) реализовало је успешну студијску посету турском акредитационом телу (ТУРКАК), у Анкари, Турска (07.08.2023), како би се остварила боља сарадња између две земље у области примене дигиталних система у процесима акредитације. Ова посета је означила важан корак ка унапређењу акредитације и стандардизације у Србији кроз размену искустава и визија.

Радним састанцима су присуствовали директор Акредитационог тела Србије, мр Драган Пушара и генерални секретар ТУРКАК-а, госпођа Вану Мүдеришођу. У оквиру ове студијске посете, делегација из АТС-а, имала је прилику да се упозна са напредним техничким решењима и дигиталним системима које користи Турско акредитационо тело. Представници АТС-а су били импресионирани ефикасношћу и транспарентношћу процеса акредитације које је ТУРКАК успешно имплементирао кроз дигитализацију.

Ова размена искустава омогућила је српској делегацији да стекне дубљи увид у најбоље праксе и технологије које би могле да се примене како би се унапредили процеси акредитације у Србији.

Један од главних циљева ове посете био је и јачање међусобне сарадње између АТС-а и ТУРКАК-а. Обе стране су истакле спремност за даље интензивирање размене знања и стручности како би се унапредили стандарди акредитације и постигла већа конвергенција између пракси две земље. Поред тога, делегације су разговарале о могућностима заједничких пројеката и иницијатива које би могле да допринесу даљем развоју акредитације и стандардизације у овој области.

4.4 Сарадња са другим акредитационим телима

Потписан Споразум о сарадњи са Националним центром за акредитацију Републике Молдавије приликом одржавања редовне годишње скупштине ЕА у Дубровнику, 24. маја 2023. године.

5. ПРОМОЦИЈА АКРЕДИТАЦИЈЕ

5.1 Светски дан акредитације

АТС је 09. јуна 2023. године, у амфитетару Народне банке Србије, организовао прославу поводом обележавања Светског дана акредитације и 25 година од свог оснивања. Том приликом уручени су и сертификати о акредитацији акредитованим телима за оцењивање усаглашености која су добила/обновила акредитацију у периоду од јануара до јуна 2023. године.

9. јун је датум који се обележава у целом свету као Светски дан акредитације а заједнички су га установили ИЛАС (Међународна организација за акредитацију лабораторија) и IAF (Међународни форум за акредитацију).

Претходних година, теме Светског дана акредитације су се тичале многих значајних аспеката акредитације, као што је њена способност да пружи поверење у квалитет

производа и услуга, начин на који она користи одређеним групама као што су регулатори, као и њена улога и користи које може остварити у одређеним секторима и решавању специфичних питања.

С обзиром да је овај датум посвећен промоцији акредитације и томе како акредитација подржава глобална питања, прошлогодишња тема је гласила: “Акредитација – подршка будућности глобалне трговине”.

Ова тема имала је за циљ да скрене пажњу на то како се акредитација и оцењивање усаглашености прилагођавају напретку технологије, променама у понашању потрошача и прописима у вези са животном средином, новим механизмима поверења и променљивим пословним моделима.

Испред Министарства привреде, као координатору за техничке прописе и органу надлежном за креирање стратегије и спровођење политике развоја стандардизације, акредитације и метрологије, гостима се обратио господин Никола Витас, в.д. помоћника министра привреде. Том приликом, господин Витас је напоменуо да иако је прошло нешто више од годину дана од имплементације Закона о изменама и допунама Закона о акредитацији, могу се већ видети позитивни ефекти. На пример, одређени поступци завршени су у скраћеном року од 8 месеци, те је самим тим унапређен систем акредитације.

Присутнима се обратио и директор АТС-а, господин мр Драган Пушара који је говорио о значају акредитације који АТС спроводи од свог оснивања, 1998. године. Главни циљ АТС-а био је и остао одржавање и континуирано унапређење нивоа компетентности сопствених ресурса као и акредитованих тела за оцењивање усаглашености. У складу са тим, господин Пушара нагласио је значај оцењивача и експерата као и запослених у АТС-у. Говорио је и о областима акредитације као и броју акредитованих тела по областима чији укупан број до тог тренутка износио 772.

Нешто више о првим годинама АТС-а, говорио је господин др Милош Јелић, научни сарадник, председник Стручног савета Фондације за културу квалитета и извршност (FQCE), представник удружења односно асоцијација за област квалитета и некадашњи директор Акредитационог тела Србије.

Гости свечаности, имали су ту част и задовољство да из прве руке чују о успостављању институционалних темеља акредитације и то од једног од оснивача АТС-а, редовног професора и професора емеритуса Машинског факултета Универзитета Црне Горе, господина Милана Перовића.

Том приликом, директор АТС-а, мр Драган Пушара, уручио је професору Перовићу Специјално признање оснивачима акредитације у Републици Србији. Ово признање намењено је и оснивачу акредитације, редовном професору у пензији, дипл. машинском инжењеру, Ратку Узуновићу.

Професор Узуновић је био помоћника некадашњег министра за науку и технологију и први председник Савета за квалитет Републике Србије. С обзиром да није могао да

присуствује овом скупу, присутни си имали част и задовољство да погледају кратак видео снимак који је овим поводом професор Узуновић приредио.

Скуп је завршен свечаним уручењем сертификата акредитованим телима за оцењивање усаглашености која су добила/обновила акредитацију у поменутом периоду.

5.2 Транспарентност у раду

АТС наставља да ради на даљем обезбеђењу транспарентности у раду и доступности потребних информација, докумената и обавештења. Узимајући то у обзир током претходне године АТС је наставио да ажурира информације на свом сајту у складу са изменама докумената система менаџмента АТС-а, исказаним потребама акредитованих ТООУ и изменама прописа одговарајућих министарстава. У вези са тим, ажурирана је листа најчешћих питања и објављена су нова документа (правила, процедуре, упутства, обрасци, промотивни материјал). Током 2023. године, објављено је укупно 68 вести из различитих категорија (обавештења, семинари, актуелности, сарадња, међународне активности, промене документације, конкурси, промоција итд.).

5.3 Електронско и штампано издање брошуре и електронско издање билтена АТС-а

АТС је 2023. године израдио брошуру: “Упознајте Акредитационо тело Србије (АТС)” која је објављена у штампаном и електронском издању поводом ЕА МАС Комитета који је одржан у априлу у Београду.

Електронска брошура поводом Светског дана акредитације са темом: „Акредитација: подршка будућности глобалне трговине“, објављена је у јуну 2023. године.

Објављено је и 28. издање Билтена АТС-а у електронској верзији, у септембру 2023. године. Ово издање обухватало је актуелности из рада АТС-а, инфраструктуре квалитета у Републици Србији и новости у вези са радом међународних организација за акредитацију.

6. ЗАПОСЛЕНИ И ОЦЕЊИВАЧИ АТС-а

6.1 Запослени

На крају 2023. године АТС је бројао 45 запослених на неодређено време и 3 запослена на одређено време. Квалификациона структура запослених је: 2 доктора наука, 2 магистра, 14 мастера, 28 запослених са високом школском спремом, 1 запослени са вишом школском спремом и 1 запослени са средњом школском спремом.

Према Правилнику о организацији и систематизацији радних места у Акредитационом телу Србије из фебруара 2023. године са изменом и допуном од септембра 2023. године, рад у АТС је пројектован на 47 запослених на неодређено време по следећим организационим јединицама: Кабинет директора (4 запослених), Одељење за акредитацију

лабораторија за испитивање (14 запослених), Одељење за акредитацију лабораторија за еталонирање (5 запослених), Одељење за акредитацију контролних и сертификационих тела (12 запослених), Одељење за правне, кадровске и административне послове (9 запослених) и Одељење за финансијске и рачуноводствене послове (3 запослена).

Остало:

- 248 уговора о делу са оцењивачима за послове оцењивања
- 54 уговора о делу са експертима за послове одлучивање
- 23 уговора о делу са страним оцењивачима за послове оцењивања
- 263 уговора са телима за оцењивање усаглашености.

6.2 Оцењивачи

АТС акредитује тела за оцењивање усаглашености за веома широк дијапазон компетенција, због чега је поседовање одговарајуће компетентности оцењивача и техничких експерата у поступку оцењивања, а затим и експерата ангажованих за поступак одлучивања о акредитацији, од пресудне важности за обезбеђење поверења у поступак акредитације који спроводи АТС.

У складу са Законом о акредитацији ("Сл. гласник РС", бр. 73/2010 и 47/2021), АТС води јавни регистар екстерно ангажованих оцењивача и техничких експерата према врсти акредитације и експерата ангажованих за поступак одлучивања о акредитацији, уважавајући начела прописа којима је регулисана заштита података о личности. Регистар ангажованих оцењивача и техничких експерата према врсти акредитације и експерата ангажованих за поступак одлучивања о акредитацији објављен је 18. октобра 2022. године и јавно је доступан на сајту АТС-а.

Укупан број оцењивача и техничких експерата, према врстама акредитације, износи:

- за лабораторије за испитивање: 257,
- за лабораторије за еталонирање: 75,
- за медицинске лабораторије: 28,
- за провајдере за испитивање оспособљености: 10,
- за контролна тела: 158,
- за сертификациона тела за сертификацију производа: 44,
- сертификациона тела за сертификацију система менаџмента: 60,
- за сертификациона тела за сертификацију особа: 15.

У наставку је дат приказ расположивости оцењивача (водећи-ВО; технички-ТО) и техничких експерата (ТЕ) по врстама акредитације:

□	ЛИ□	ЛЕ□	МЛ□	КТ□	СП□	СМ□	СО□	ПП□
ВО□	54□	31□	6□	36□	11□	11□	5□	2□
ТО□	95□	20□	14□	19□	3□	4□	1□	1□
ТЕ□	108□	24□	8□	103□	30□	45□	9□	7□

Укупан број експерата за одлучивање о акредитацији је 99.

За обављање послова акредитације, годишње се ангажује око 270 оцењивача (за послове оцењивања ТОУ), као и око 50 експерата за одлучивање (за послове одлучивања о акредитацији).

АТС активно ради на одржавању и унапређењу компетентности свог особља (интерног и екстерног) ангажованог у процесу акредитације кроз велики број обука које организује и којима присуствује. Такође, активно учествује у размени оцењивача са акредитационим телима из региона и ЕУ. Како су људски ресурси главни покретач развоја и успешног пословања, АТС је у сталној потражи за новим кадровима у циљу повећања пула оцењивача како би одговорио изазовима на повећаном броју акредитованих ТОУ и развоју нових шема акредитације.

7. ОБУКЕ

Током 2023. године реализован је велики број обука, како интерних, екстерних тако и обука у оквиру пројеката, у којима су учествовали особље и оцењивачи АТС, и по потреби представници релевантних министарстава и организација инфраструктуре квалитета. Обуке су реализоване уживо или „на даљину“ у зависности од потреба а у циљу ефикасног спровођења реализације планираних обука.

Најзначајније обуке у другој половини године односиле су се на развој нових шема акредитације: тела за валидацију и тела за верификацију према SRPS ISO/IEC 17029 и ISO/IEC 14065:2020, произвођача референтних материјала према ISO/IEC17034:2018 и биобанака према ISO 20387:2018 у оквиру ТАИЕХ пројекта а уз помоћ експерата из акредитационих тела Холандије (RvA), Грчке (ESYD) и Италије (ACCREDIA).

Реализоване обуке

- Обука особља и оцењивача АТС: „Следљивост мерења и мерна несигурност“, 30.01.2023. године;
- Обука за водеће/техничке оцењиваче за сертификациона тела за системе менаџмента према стандарду SRPS ISO/IEC 17021-1:2015, 31.01-06.02.2023. године;
- Обука за оцењивање сертификационих тела у области органске производње - Регулатива ЕУ 2018/848 Органска производња и примена АТС-УП26, 13.04.2023. године;
- SLAQ365: Masterclass in medical laboratory accreditation - Акредитација медицинских лабораторија и ново издање стандарда 15189, 21.04.2023. године;
- Интерна обука особља АТС - информације са састанака комитета ЕА (LC, IC, CC, HHC, MAC) и информације о поступцима евалуације запослених, 16.05.2023. године;
- Обука особља АТС - Завршна радионица „Стратешко планирање – CAF“, 04. и 05.05.2023. године;
- Годишњи састанак оцењивача и техничких експерата по врстама акредитације и областима акредитације (актуелне теме из акредитације, документација СМ која се односе на оцењиваче, размена искустава у оцењивањима), 23., 24., 25.05.2023.; 30., 31. 05.2023; 13.06.2023. године;
- Годишњи састанак са експертима за одлучивање о акредитацији (актуелне теме из процеса одлучивања, документација СМ, размена искустава), 17.07.2023. године;
- Информативни семинар намењен СТЦМ са посебним освртом на најважније измене које је донело ново издање стандарда SRPS ISO/IEC 27001:2022 и План преласка на акредитацију према SRPS ISO/IEC 27001:2022, 09.08.2023. године;
- Интерна обука за водеће оцењиваче за медицинске лабораторије SRPS EN ISO 15189:2014, 11.-13.12.2023. године;
- Обука запослених АТС за MS Office алате, 20.12.2023. године.

Обуке преко пројеката и ЕА у којима су учествовали представници АТС-а

- TAIEX TRATOLOW: Regional workshop on Long-term Climate Finance (webinar), 06.03.2023. године;
- GIZ: Procedures For The Supervision Of Notified Bodies, 14.03.2023. године;
- GIZ: Обука за регулативу ЕУ 2018/848 Органска производња, 29.-30.05.2023. године;
- GIZ: Fostering the common regional market through quality infrastructure and e-commerce, 06.-07.06.2023. године;
- GIZ: Регионална радионица EU4 Бизнис: Подстицање заједнице регионалног тржишта кроз инфраструктуру квалитета и е-трговине. Дигитална трансформација акредитационих тела из држава чланица СЕФТА, од 29. до 30. августа 2023. године, Скопље, Северна Македонија;
- TAIEX: Training of assessors and ATS staff for the requirements of the ISO/IEC17029:2019 and ISO/IEC 14065:2020 standards, 04.-08.09.2023. године;
- TAIEX: Training of assessors and ATS staff for the requirements of the ISO/IEC17034:2018 standard, 25.-29.09.2023. године;
- TAIEX: Training of assessors and ATS staff for the requirements of the ISO 20387:2018 standard, 09.-13.10.2023. године;
- ЕА: Train-the-trainer course on new ISO 15189, 08-09.06.2023. године.

8. РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА

Средства за рад АТС-а се обезбеђују: наплатом трошкова акредитације, из буџета Републике Србије и из других извора (у складу са чланом 13. Закона о акредитацији). Под наплатом трошкова акредитације подразумевају се средства из прихода која се остварују пружањем услуга корисницима у складу са Одлуком о висини трошкова акредитације. Потребна средства за рад АТС-а утврђују се годишњим програмом рада АТС-а у складу са оснивачким актом. Износ средстава за рад АТС-а, која се обезбеђују из буџета Републике Србије, обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину, укључујући и средства за чланарине АТС-а у европској и међународним организацијама за акредитацију. Под средствима из других извора подразумевају се поклони и донације и други приходи остварени у складу са законом.

Укупан приход АТС-а, остварен у 2023. години, износи **321.443** хиљада динара.

Приход је остварен:

- наплатом трошкова акредитације у износу од 168.422 хиљада динара;
- из буџета Републике Србије на основу пројектних активности за реализацију Плана и програма рада за 2023. годину (у даљем тексту: План), у износу од 153.021 хиљада динара;

(у хиљадама динара)

ОСТВАРЕН ПРИХОД АТС-а У 2023. ГОДИНИ	
Наплата трошкова акредитације	168.422
Буџет Републике Србије	153.021
Укупно:	321.443

Према завршном рачуну АТС за 2023. годину укупни расходи и издаци износе 241.721 хиљада динара. На основу Биланса прихода и расхода извршена је подела на пет група расхода и то: а) расходи за запослене у износу од 119.437 хиљада динара, б) коришћење услуга и роба у износу од 104.006 хиљада динара хиљада динара, в) чланарине међународним организацијама у износу од 3.250 хиљада динара, г) порези, обавезне таксе у износу од 266 хиљада динара и д) издаци за нефинансијску имовину у износу од 5.763 хиљада динара.

(у хиљадама динара)

РАСХОДИ АТС-а У 2023. ГОДИНИ	
Расходи за запослене	119.437
Коришћење услуга и роба	104.006
Чланарине међународним организацијама	3.250
Порези, обавезне таксе	9.265
Издаци за нефинансијску имовину	5.763
Укупно:	241.721

9. ЦИЉЕВИ АТС-а (СТРАТЕШКЕ АКТИВНОСТИ)

Кроз стратешко планирање, АТС је идентификовао четири приоритетна стратешка циља:

- Приоритет 1. Информисати и утицати на јавне политике у којима акредитација може унапредити квалитет и безбедност производа и услуга за грађане и привреду Републике Србије и допринети очувању здравља и заштити животне средине;
- Приоритет 2: Повећати примену акредитације у привреди Србије;
- Приоритет 3: Обезбедити адекватан статус, ресурсе и инфраструктуру за рад АТС-а;
- Приоритет 4: Промовисати свест о вредности акредитације

У складу са наведеним стратешким и програмским циљевима, као и политиком квалитета, активности АТС биће усмерене на:

- континуални рад на унапређењу система акредитације у Републици Србији, уз проширење области рада АТС-а у складу са потребама привреде, ТОУ, органа државне управе и других заинтересованих страна;
- одржавање броја постојећих акредитованих ТОУ и акредитација нових ТОУ;
- одржавање потписаних споразума ЕА МЛА; одржавање потписаних споразума ИЛАС МРА и ИАФ МЛА, као и проширење постојећих споразума, уз потпуну примену свих обавезујућих ЕА, ИЛАС и ИАФ докумената;
- спровођење политике промоције потписаних мултилатералних споразума кроз промоцију акредитације и еквивалентности система акредитације у Републици Србији са системима акредитације првенствено у земљама чланицама Европске уније;
- активно учешће у преговорима за придруживање ЕУ у оквиру преговарачке групе ПГ1;
- дигитализација процеса акредитације;
- континуирани рад на унапређењу система менаџмента АТС-а који је усаглашен са захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 17011:2017 и другим обавезујућим документима међународних организација ЕА, ИЛАС и ИАФ, чија је примена обавезна;
- континуирани рад на унапређењу и хармонизацији процеса оцењивања у циљу повећања његове ефикасности уз потпуну примену релевантних докумената;
- завршетак успостављања нове шеме акредитације за ГХГ верификаторе према SRPS EN ISO/IEC 17029;
- завршетак успостављања нове шеме акредитације биобанака према SRPS EN ISO 20387;
- завршетак успостављања нове шеме акредитације произвођача референтних материјала према SRPS EN ISO 17034;
- прелазак на ново издање SRPS EN ISO 15189 у области акредитације медицинских лабораторија и спровођење оцењивања у сврху преласка на ново издање стандарда;

- припрема за прелазак на ново издање стандарда SRPS ISO/IEC 17043:2023;
- проширење шеме акредитације у области акредитације сертификационих тела за сертификацију производа на област оцењивања усаглашености квалификованих услуга од поверења као и послова везаних за примену Закона о заштити података о личности;
- унапређење успостављеног процеса акредитације флексибилног обима;
- унапређење успостављеног процеса акредитације за послове узорковања;
- континуирани рад на повећању компетентности запослених и оцењивача;
- повећање броја оцењивача и техничких експерата, експерата за одлучивање о акредитацији уз примену успостављених критеријума компетентности и кроз реализацију адекватних обука;
- континуална сарадња са регулаторима, власницима шема оцењивања усаглашености и осталим заинтересованим странама;
- унапређење успостављеног процеса акредитације за потребе именовања/овлашћења;
- даље унапређење сарадње са ресорним министарствима и заинтересованим странама за акредитацију и њихово укључење у активности вредновања шема за оцењивање усаглашености;
- одржавање и унапређење сарадње са акредитационим телима других држава у складу са потписаним споразумима и потписивање нових билатералних споразума;
- активно учешће у међународним пројектима;
- спровођење заштитних мера и активности у циљу смањења негативних утицаја на рад АТС, ТОУ и система акредитације у целини, а који су изазвани спољашњим утицајима (пандемија, економска криза, утицај политичких дешавања у свету и слично).

**ПРЕДСЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА**

Дарко Митровић